

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

บทบาทของครุบาศรีวิชัยในมุมมองทางตะวันตก

The Role of Kruba Srivichai from a Western Perspective

วิภาวรรณ ลิ้มป๋ไพบูลย์ Wiphawan Limphaibool

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University

wiphawan_l@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของครุบาศรีวิชัยจากมุมมองของชาวตะวันตกผ่านการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับครุบาศรีวิชัยเป็นที่รู้จักในด้านการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และการพัฒนาชุมชนและสังคม ท่านได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวางโดยปรากฏในเรื่องราวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อมองจากมุมมองของชาวตะวันตก ผลงานของท่านถูกนำเสนอในมุมมองการประสานระหว่างความเป็นจิตวิญญาณ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และการเคลื่อนไหวทางสังคม บทความนี้แสดงให้เห็นว่านักวิชาการจากตะวันตกได้ตีความบทบาทและผลงานของครุบาศรีวิชัยอย่างไร โดยเน้นความแตกต่างในการรับรู้ทางวัฒนธรรม และความซับซ้อนในการตีความบุคคลที่มีอิทธิพลทางจิตวิญญาณในท้องถิ่นผ่านมุมมองของชาวตะวันตก การศึกษานี้มุ่งหวังที่จะมีส่วนร่วมในการนำเสนอความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับอิทธิพลที่ยั่งยืนของครุบาศรีวิชัยต่อสังคมไทย โดยเน้นย้ำถึงผลกระทบของครุบาศรีวิชัยต่อพุทธศาสนาไทยและความสำคัญที่ยั่งยืนของท่านในบริบทของการเคลื่อนไหวทางศาสนาและสังคมโลก

คำสำคัญ : ครุบาศรีวิชัย, พุทธศาสนา, จิตวิญญาณ, มุมมองของชาวตะวันตก

Abstract

This study aims to illuminate the role of Kruba Srivichai from a Western perspective through the review of related literature. Known for his spiritual leadership and community and societal development, Kruba Srivichai is widely revered, appearing

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

in Thai cultural stories and history. However, from a Western viewpoint, his work is presented in a light that harmonizes spirituality, cultural conservation, and social movements. This article reveals how Western scholars interpret Kruba Srivichai's role and contributions, emphasizing the differences in cultural perceptions and the complexity of interpreting a local spiritual figure through a Western lens. The study seeks to contribute to a deeper understanding of Kruba Srivichai's lasting influence on Thai society, highlighting his impact on Thai Buddhism and his enduring significance in the context of religious and social movements.

Keywords: Kruba Srivichai, Buddhism, Spirituality, Western Perspective

บทนำ

ในบันทึกประวัติศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีบุคคลสำคัญไม่มากนักที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณและการพัฒนาชุมชนได้อย่างชัดเจนเท่ากับครุบาศรีวิชัย (พ.ศ. 2421–2482) ท่านเป็นพระภิกษุสงฆ์ที่ได้รับความนิยมนับถืออย่างมากมายและกว้างขวางจากชุมชนทางภาคเหนือของประเทศไทย ชื่อเสียงของท่านไม่เพียงแต่มาจากการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างและบูรณะพุทธศาสนสถานหลายแห่งในภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งสามารถเห็นเป็นรูปธรรมด้วย ความพยายามของครุบาศรีวิชัยในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งทำได้โดยการรวมกลุ่มอาสาสมัครนบพันคนสำหรับการก่อสร้างถนนและวัด ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดสิ่งปลูกสร้างทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังสร้างความผูกพันในชุมชนอย่างแน่นแฟ้น ซึ่งแสดงให้เห็นบทบาทของท่านในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงทางจิตวิญญาณ บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอมุมมองของชาวตะวันตกเกี่ยวกับบทบาทของครุบาศรีวิชัย ซึ่งอาจแตกต่างจากเรื่องเล่าแบบดั้งเดิมของชาวตะวันออก โดยสำรวจความเป็นจิตวิญญาณ ความเป็นสมัยใหม่ และการแลกเปลี่ยนความคิดทางศาสนาในระดับโลก

บทบาทของครุบาศรีวิชัย ในมุมมองของชาวตะวันตกไม่ใช่เพียงเรื่องของความศรัทธาทางศาสนาและจิตวิญญาณเท่านั้น แต่เป็นเรื่องราวที่เต็มไปด้วยของการต่อต้าน การรวมตัวของชุมชนและสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในประเทศไทย การศึกษา

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

บทบาทของครุบาศรีวิชัยในมุมมองของชาวตะวันตกนี้ทำให้เห็นข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความซับซ้อนในความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครุบาศรีวิชัย ช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และการพัฒนาชุมชน ซึ่งจากการศึกษานี้ จะทำให้เราเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับผู้นำทางศาสนาระดับโลก เสริมสร้างความเข้าใจในมุมมองของตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับความเป็นจิตวิญญาณและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ในการศึกษานี้ผู้เขียนได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอบทสรุปของบทความที่นักวิชาการในโลกตะวันตกกล่าวถึงครุบาศรีวิชัย ซึ่งจะให้เห็นความหลากหลายของมุมมองที่แตกต่างจากที่เคยมีการนำเสนอในประเทศไทย

บทบาทของครุบาศรีวิชัยในมุมมองของนักวิชาการชาวตะวันตก

นักวิชาการชาวตะวันตกหลายท่านได้ศึกษาและกล่าวถึงครุบาศรีวิชัยในผลงานของพวกเขา ที่สำคัญได้แก่ Professor Katherine A. Bowie อาจารย์จากมหาวิทยาลัย Wisconsin-Madison ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้มีงานเขียนมากมายที่ถ่ายทอดโดยการศึกษาชีวิตและบทบาทของครุบาศรีวิชัย ในงานเขียนของท่านกล่าวถึงการใช้ประวัติศาสตร์ปากเปล่า หรือ การรวบรวมและบันทึกเรื่องราวโดยตรงจากการเล่าเรื่อง โดยไม่ผ่านการเขียนหรือบันทึกในรูปแบบอื่น เพื่อให้เข้าใจประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับครุบาศรีวิชัยในมุมมองที่หลากหลายยิ่งขึ้น

ในบทความเรื่อง The Saint with Indra's Sword: Khruubaa Srivichai and Buddhist Millenarianism in Northern Thailand กล่าวถึงบทบาทของครุบาศรีวิชัยซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยสร้างและฟื้นฟูวัดมากกว่า 100 แห่งในภาคเหนือของไทย ในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณและการเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในภาคเหนือของไทย โดยมุ่งเน้นไปที่สัญลักษณ์และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับท่าน ซึ่งถูกมองว่าเป็นสัญญาณของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในสังคม ท่านได้รับความยกย่องนับถืออย่างกว้างขวางในหมู่ชาวบ้าน และการมีส่วนร่วมสำคัญในการสร้างและบูรณะวัดและศาสนสถานได้สะท้อนถึงความเชื่อมั่นในบทบาทของท่าน ท่านเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่มีพลังคุ้มครองและการสร้างความดีความเมตตาในสังคม นอกจากนี้บทความนี้ยัง กล่าวถึงความเชื่อมโยงของท่านกับการปฏิรูปทางศาสนาและการเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมอย่างรุนแรงในภาคเหนือของไทย (Bowie, 2014a)

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

นอกจากนั้น ในบทความเรื่อง Of Buddhism and Militarism in Northern Thailand: Solving the Puzzle of the Saint Khrubaa Srivichai เน้นที่ครุบาศรีวิชัยเป็นบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถืออย่างสูงจากชุมชนในภาคเหนือ และท่านเป็นตัวแทนในการส่งเสริมอิสรภาพทางศาสนาและการพัฒนาชุมชนท่ามกลางความกดดันจากภาครัฐ บทความนี้ได้นำเสนอมุมมองที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับครุบาศรีวิชัยและพลวัตทางสังคมการเมืองในยุคนั้น (Bowie, 2014b)

บทความเรื่อง Palimpsests of the Past: Oral History and the Art of Pointillism ของ Professor Katherine A. Bowie ซึ่งได้รับการเผยแพร่ในปี ค.ศ. 2018 ได้นำเสนอมุมมองที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับครุบาศรีวิชัย โดยมีการวิเคราะห์อย่างละเอียดถึงชีวิตและบทบาทของท่านในสังคมไทย โดยเฉพาะในภาคเหนือ ผ่านการใช้ประวัติศาสตร์ปากเปล่าและการวิจัยสนาม บทความนี้เน้นย้ำถึงบทบาทของครุบาศรีวิชัยในการต่อสู้เพื่ออิสรภาพทางศาสนาและความเชื่อมั่นของชาวบ้านที่มีต่อท่าน ในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณนอกจากนี้ยังเน้นถึงการที่ท่านเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม และการที่ท่านได้รับการยอมรับในฐานะบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย (Bowie, 2018)

นอกจากนั้นล่าสุดเร็ว ๆ นี้บทความเรื่อง Dating the First Arrest of Khruba Srivichai, the Saint of Northern Thailand ถูกเขียนขึ้นในปี ค.ศ. 2023 โดยบทความนี้มุ่งทบทวนเรื่องราวของครุบาศรีวิชัย โดยเฉพาะการถูกจับกุมครั้งแรกของท่านผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง ผู้เขียนนำเสนอมุมมองใหม่เกี่ยวกับบทบาทและการดำเนินชีวิตของครุบาศรีวิชัย รวมถึงชี้แจงถึงบริบททางประวัติศาสตร์และการเมืองที่ซับซ้อนในช่วงเวลานั้น (Bowie, 2023)

Professor Pierre Walter จากมหาวิทยาลัย British Columbia ประเทศแคนาดา ได้นำเสนอบทความเรื่อง Activist forest monks, adult learning and the Buddhist environmental movement in Thailand เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของพระป่าซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวที่มีฐานรากจากหมู่บ้าน โดยมีผู้นำทางศาสนาพุทธที่คัดค้านเสนอและดำเนินชีวิตตามทางเลือกท้องถิ่นเพื่อต่อต้านการครอบงำซึ่งสนับสนุนการพัฒนาสังคมพลเมือง โดยเสนอทางเลือกที่ยึดหลักการใช้ชีวิตทางจิตวิญญาณและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ครุบาศรีวิชัยและการเคลื่อนไหวของพระป่าถือเป็นการเคลื่อนไหวที่ต่อต้านการครอบงำแบบใหม่ ซึ่งไม่เพียงแต่แสดงถึงความคัดค้าน

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567 ทางศาสนาและสังคมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาสังคมพลเมืองที่มีความยั่งยืนด้วย (Walter, 2007)

Professor Paul T. Cohen จากมหาวิทยาลัย Macquarie ประเทศออสเตรเลีย นักวิชาการ ผู้วิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในพระพุทธศาสนา นำเสนอบทความเรื่อง Holy Men of Another Kind: A Comparative Study of Millennialism in Northern Thailand and the Lower Mekong Region โดยเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวของพระสงฆ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยและลาวใต้กับภาคเหนือของไทยที่มุ่งเน้นไปที่ครูบาศรีวิชัยและครูบาขาวปี ซึ่งถึงแม้ครูบาศรีวิชัยจะได้รับความนิยมจากชาวบ้านมาก และไม่พอใจต่อนโยบายของรัฐในสมัยนั้น แต่ท่านก็หลีกเลี่ยงความรุนแรงและไม่ก่อการกบฏ โดยมุ่งเน้นภารกิจรักษาประเพณีพุทธศาสนาล้านนาโบราณที่ท่านเชื่อว่าถูกต้องตามวิถีที่ก่อตั้งขึ้น อย่างไรก็ตาม ท่านได้ตอบสนองต่อนโยบายภาครัฐโดยการสร้างชุมชนทางศีลธรรมเพื่อตอบสนองต่อการกดขี่และความไม่ยุติธรรม การศึกษาเหล่านี้ช่วยให้เราเข้าใจมุมมองของชาวตะวันตกเกี่ยวกับครูบาศรีวิชัยในบริบทที่กว้างขึ้น (Cohen, 2021)

นอกจากนักวิชาการชาวต่างประเทศแล้ว เรื่องราวของครูบาศรีวิชัยได้ถูกหยิบยกมาศึกษาในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ของ Isara Treesahakiat ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย Otago ประเทศนิวซีแลนด์ เรื่อง The Significance of Khruba Sriwichai's Role in Northern Thai Buddhism: His Sacred Biography, Meditation Practice and Influence ซึ่งได้ศึกษาบทบาทสำคัญของครูบาศรีวิชัยซึ่งท่านเป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือในทางพระพุทธศาสนาอย่างกว้างขวางในภาคเหนือ โดยเน้นการปฏิบัติธรรม การสอนหลักธรรมในพุทธศาสนา การสร้างและบูรณวัดและศาสนสถาน ความขัดแย้งกับคณะสงฆ์ และการสร้างถนนสู่วัดพระธาตุดอยสุเทพ และความนิยมอย่างกว้างขวางในไทย งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลจากทั้งแหล่งข้อมูลรองและการศึกษาสนามในภาคเหนือของไทย เพื่อสำรวจแหล่งที่มาของคุณสมบัติพิเศษทางพระพุทธศาสนาของครูบาศรีวิชัย เน้นความสำคัญทางจิตวิญญาณของครูบาศรีวิชัยโดยมองผ่านความท้าทายทางการเมือง

จากผลงานดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงมุมมองของนักวิชาการชาวตะวันตกที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทของครูบาศรีวิชัยในสังคมและวัฒนธรรมล้านนา ซึ่งช่วยส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูบาศรีวิชัย และการศึกษาเกี่ยวกับพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในภาคเหนือของไทยในมุมมองใหม่ ๆ ที่มีความแตกต่างไปจากเดิม

องค์ความรู้ใหม่

จากการทบทวนวรรณกรรมและวิเคราะห์บทความและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับครุบาศรีวิชัย ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเกี่ยวกับบทบาทของครุบาศรีวิชัยจากมุมมองของชาวตะวันตก ดังต่อไปนี้

1. ครุบาศรีวิชัยถูกมองว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณและสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูพุทธศาสนาและวัฒนธรรมล้านนาในภาคเหนือของไทย
2. การวิเคราะห์จากมุมมองตะวันตกเน้นย้ำถึงความขัดแย้งระหว่างครุบาศรีวิชัยกับรัฐบาล และการต่อสู้เพื่ออิสรภาพทางศาสนาและวัฒนธรรม
3. นักวิชาการชาวตะวันตกได้แสดงให้เห็นถึงการตีความและการยอมรับครุบาศรีวิชัยในฐานะบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถืออย่างสูงจากชุมชนในภาคเหนือ และเป็นตัวแทนในการส่งเสริมอิสรภาพทางศาสนาและการพัฒนาชุมชน
4. นักวิชาการชาวตะวันตกแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการเคลื่อนไหวของครุบาศรีวิชัยกับการเคลื่อนไหวอื่น ๆ ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยครุบาศรีวิชัยหลีกเลี่ยงการก่อกบฏ มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงทางศีลธรรมและการสร้างชุมชนทางศีลธรรมอย่างสันติ

สรุป และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทความต่างๆ เกี่ยวกับมุมมองของชาวตะวันตกที่มีต่อครุบาศรีวิชัย สามารถสรุปได้ว่าครุบาศรีวิชัยเป็นบุคคลสำคัญในภาคเหนือของไทยที่มีอิทธิพลต่อการฟื้นฟูพุทธศาสนาและวัฒนธรรมล้านนา นักวิชาการชาวตะวันตกได้เน้นย้ำถึงบทบาทของเขาในการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และการต่อสู้เพื่ออิสรภาพทางศาสนาและวัฒนธรรม การศึกษานี้ได้เน้นย้ำถึงการรับรู้และการตีความที่หลากหลายจากชาวตะวันตกเกี่ยวกับครุบาศรีวิชัย การศึกษาเปิดเผยถึงความซับซ้อนในการตีความบทบาทและผลงานของเขา ตลอดจนการเชื่อมโยงกับการเคลื่อนไหวทางสังคมและศาสนา

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไปได้แก่

1. การศึกษาเปรียบเทียบ

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

1.1 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของครุบาศรีวิชัยระหว่างมุมมองของทางตะวันออกและตะวันตกเพื่อเผยแพร่ความเข้าใจที่หลากหลายและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

1.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบต่อสังคมและศาสนาของผู้นำทางศาสนาที่มีความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ในวรรณกรรมทางศาสนาและประวัติศาสตร์ตะวันตกมีการกล่าวยกย่องผู้นำทางศาสนา เช่น ฟรานซิสแห่งอัสซีซี นักบวชในศาสนาคริสต์ชาวอิตาลี, มาร์ติน ลูเธอร์ นักบวชในศาสนาคริสต์ ชาวเยอรมัน และแมซีเทเรซาซึ่งเป็นที่ยู้งักในเรื่องการบริการแก่คนยากจนและผู้ป่วย ผู้นำทางศาสนาเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและศาสนาในชุมชนของพวกเขา และได้รับความเคารพนับถืออย่างสูงในวงกว้าง การเปรียบเทียบการยอมรับนับถือครุบาศรีวิชัยกับผู้นำทางศาสนาเหล่านี้สามารถช่วยเน้นความคล้ายคลึงและความแตกต่างในบริบทวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ช่วยให้เข้าใจว่าบุคคลเหล่านี้มีผลกระทบต่อสังคมและศาสนาของพวกเขาอย่างไร

2. การวิเคราะห์บทบาทของครุบาศรีวิชัยในการพัฒนาชุมชน ศึกษาการนำมาสู่ความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครุบาศรีวิชัยในการสร้างและพัฒนาชุมชน โดยเน้นที่แนวทางและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

3. บทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคมและศาสนา ศึกษาว่าครุบาศรีวิชัยเป็นตัวอย่างของการเคลื่อนไหวทางสังคมและศาสนาอย่างไร รวมถึงการเปรียบเทียบกับบุคคลสำคัญอื่นๆ ในพุทธศาสนา

4. การวิเคราะห์ตามมิติวัฒนธรรมสำรวจผลกระทบของวัฒนธรรมล้านนาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่อการรับรู้และการเคารพนับถือครุบาศรีวิชัยในชาวตะวันตก

5. การใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายขยายการวิจัยไปยังแหล่งข้อมูลที่หลากหลายรวมถึง เอกสารทางประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อต่างๆ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

References

Bowie, K. A. (2014) a. The Saint with Indra's Sword Khrubaa Srivichai and Buddhist Millenarianism in Northern Thailand. *Comparative Studies in Society and History*, 56(3), 681–713. <https://doi.org/10.1017/S0010417514000292>

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”

“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

Bowie, K. A. (2014) b. Of Buddhism and Militarism in Northern Thailand: Solving the Puzzle of the Saint Khrubaa Srivichai. *The Journal of Asian Studies*, 73(3), 711–732. <https://doi10.1017/S0021911814000503>

Bowie, K. A. (2018). Palimpsests of the Past: Oral History and the Art of Pointillism. *The Journal of Asian Studies*, 77(4), 855-877. <https://doi10.1017/S002191181800092X>

Bowie, K. A. (2023). Dating the First Arrest of Khruba Srivichai, the Saint of Northern Thailand. *The Journal of the Siam Society*, 111(1), 1-22.

Cohen, P. T. (2021). Holy Men of another Kind: A Comparative Study of Millennialism in Northern Thailand and the Lower Mekong Region. *The Journal of the Siam Society*, 109(1), 83-100.

Treesahakiat, I. (2011). *The Significance of Khruba Sriwichai's Role in Northern Thai Buddhism: His Sacred Biography, Meditation Practice and Influence* (Doctoral dissertation, University of Otago).

Walter, P. (2007). Activist forest monks, adult learning and the Buddhist environmental movement in Thailand. *International Journal of Lifelong Education*, 26(3), 329-345.